

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Europa-Kommissionens grønbog om den Europæiske Unions ordning for kontrol med udførsel af produkter med dobbelt anvendelse: Garantere sikkerheden og konkurrenceevnen i en verden under forandring, KOM(2011) 393 endelig af 30. juni 2011

23. august 2011

Sag 10/18357
/sf-ebst

Grund- og nærhedsnotatet oversendes ligeledes til Folketingets Erhvervsudvalg.

1. Resumé

Europa-Kommissionen offentliggjorde den 30. juni 2011 "Grønbog om den Europæiske Unions ordning for kontrol med udførsel af produkter med dobbelt anvendelse: Garantere sikkerheden og konkurrenceevnen i en verden under forandring".

Formålet med grønbogen er at iværksætte en bred offentlig debat om, hvordan EU's nuværende forordning om udførsel af produkter med dobbelt anvendelse, dvs. varer, der kan anvendes til såvel civile som militære formål, fungerer.

Medlemsstaternes og de øvrige interessenters bidrag til grønbogen vil indgå i Kommissionens overvejelser om kommende ændringsforslag, der forventes i form af et lovgivningsforslag i 2013-2014.

Kommissionen har sendt grønbogen i offentlig høring med frist for bemærkninger den 31. oktober 2011.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 30. juni 2011 "Grønbog om den Europæiske Unions ordning for kontrol med udførsel af produkter med dobbelt anvendelse: Garantere sikkerheden og konkurrenceevnen i en verden under forandring". Grønbogen er oversendt til Rådet den 6. juli 2011 i dansk sprogversion.

3. Formål og indhold

Formål

Grønbogen har til formål at iværksætte en bred offentlig debat om, hvordan EU's nuværende forordning om udførsel af produkter med dobbelt anvendelse fungerer i forhold til de hurtigt skiftende forhold i en global verden. Resultaterne af høringen vil derfor medvirke til at påpege de stærke og svage sider ved den nuværende forordning og kortlægge en langsigtet strategi for udførselskontrol i EU.

Indhold

Grønbogens første afsnit omhandler udførselskontrol i en bredere sammenhæng. Udførselskontrol er baseret på et behov for at forhindre, at følsomme produkter anvendes til spredning eller militære formål af både statslige og ikke-statslige aktører. Udfordringen er at finde den rette balance mellem de ønskede sikkerhedspolitiske mål og behovet for at øge EU-erhvervslivets konkurrenceevne.

Grønbogens andet afsnit omhandler bestemmelserne i EU's nuværende forordning om udførsel af produkter med dobbelt anvendelse. Det er Kommissionens opfattelse, at der anvendes forskellige nationale tilgange i hele EU til kontrol med udførsel af produkter med dobbelt anvendelse. De spænder fra meget skrappe udførselsrestriktioner for eksportører, som er etableret i visse medlemsstater, til anvendelse af overordnede nationale lempelser, som skal gøre det muligt for visse eksportører med hjemsted i andre medlemsstater at udføre produkter med dobbelt anvendelse uden større vanskeligheder. Kommissionen finder således ikke, at EU's nuværende rammebetingelser giver EU-eksportørerne lige vilkår.

Grønbogens tredje og sidste afsnit sigter mod at indlede en debat om fremtidige strategiske muligheder for kontrol med udførsel af produkter med dobbelt anvendelse på EU-plan i en verden kendetegnet ved et stadigt større udbud af følsomme produkter, tiltagende globalisering og nye forretningsmetoder. Kommissionen foreslår på den baggrund, at der arbejdes hen imod en risikobaseret model for EU's udførselskontrol, hvor de begrænsede ressourcer investeres i at kontrollere de mest risikobetonede produkter. Kommissionen finder, at en risikobaseret model er afhængig af fælles risikovurderinger, systematisk informationsudveksling, udvidelse af anvendelsesområdet for EU's generelle udførselstilladelser, fælles tilgang til catch-all, mindske af kontrollen med overførsler inden for EU og bedre håndhævelse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ligesom andre interesserede parter mulighed for at afgive høringssvar. Europa-Parlamentet har ikke på nuværende tidspunkt afgivet høringssvar.

5. Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der alene er tale om en grøn bog fra Kommissionen.

6. Gældende dansk ret

Lov om anvendelsen af visse af Den Europæiske Unions retsakter om økonomiske forbindelser til tredjelande m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 635 af 9. juni 2011.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Grønbogen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser

Grønbogen har ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser, administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. Grønbogen har ingen samfundsøkonomiske konsekvenser.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Grønbogen medfører i sig selv ingen administrative konsekvenser for erhvervslivet.

8. Høring

Grønbogen er sendt i høring med frist den 12. august 2011 hos følgende erhvervsorganisationer: Dansk Erhverv, Fødevarebranchens netværk, NTL – Netværket Tekniske Leverandører, Medicobranche, Dansk Industri, Danmarks Rederiforening, Finansrådet og Ingeniørforeningen.

Grønbogen har endvidere været i høring i Handelspolitisk Specialudvalg med frist for bemærkninger den 12. august 2011.

Der er modtaget høringssvar fra Rederiforeningen, Dansk Industri og Ingeniørforeningen.

Rederiforeningen støtter en offentlig debat om EU's nuværende forordning om udførsel af produkter med dobbelt anvendelse. Rederiforeningen finder, at EU's nuværende kontrolliste er på linie med tredjelandes kontrollister. Rederiforeningen efterspørger en mere præcis definition af eksportør. Rederiforeningen påpeger, at visse medlemsstaters brug af nationale generelle udførselstilladelser er konkurrenceforvridende, og på den baggrund finder Rederiforeningen, at øget harmonisering på dette område er ønskeligt. Derudover støtter Rederiforeningen grøn bogens harmoniseringstiltag i forbindelse med fælles risikovurderinger og systematisk informationsudveksling. Rederiforeningen er positiv overfor målet om at mindske kontrollen med overførsler inden for EU og dermed arbejde hen imod et fuldt integreret indre marked for produkter med dobbelt anvendelse. Rederiforeningen finder desuden, at yderligere vejledning til erhvervslivet kunne være gavnlig.

Dansk Industri (DI) mener overordnet, at der er behov for en reform af EU's nuværende kontrolsystem, idet de nuværende rammebetingelser giver ulige vilkår for europæiske eksportører, da der anvendes forskellige nationale tilgange til udførselskontrol. På den baggrund ser DI gerne, at en kom-

mende reform baner vejen for mere harmonisering og lige konkurrencevilkår på tværs af EU. DI støtter en risikobaseret udførselskontrol, som matcher tredjelandes kontrolsystemer, herunder særligt det amerikanske system, som har stor betydning for europæiske eksportører med aktiviteter i USA. DI finder, at graden af kontrol af de enkelte produkter bør vurderes i forhold til den globale tilgængelighed. DI nævner, at nationale generelle udførselstilladelser er konkurrenceforvridende, idet tilladelseerne ikke implementeres ensartet indenfor EU.

I forhold til konkrete forslag anbefaler DI, at der udarbejdes en fælles EU-fortolkning af den generelle note 2 til EU's kontrolliste, og at der udarbejdes en liste over positive slutbrugere. Endvidere ser DI gerne en forbedret videndeling på tværs af EU-landene vedr. nationale tekniske vurderinger samt nationale slutbrugervurderinger. DI ser desuden gerne, at Kommissionen udbyder kurser i eksportkontrol, og at der udarbejdes guidelines for eksportørerne.

Ingeniørforeningen finder en mere ensartet administration af eksportkontrolreglerne i EU hensigtsmæssig.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Grønbogen er blevet positivt modtaget blandt et flertal af medlemslandene, men der er ikke på nuværende tidspunkt kendskab til andre landes detaljerede holdninger til grønningen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er den danske regerings foreløbige holdning, at lige vilkår for EU-eksportørerne bedst sikres ved en harmoniseret EU-tilgang til udførselskontrol. Regeringen støtter således generelt forslag, som har til formål at sikre så ensartede nationale rammebetingelser som muligt for eksportørerne, herunder en mere risikobaseret model for EU's udførselskontrol, hvor de begrænsede ressourcer investeres i at kontrollere de mest risikobetonede produkter.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg og Erhvervsudvalg.